

Erikshjälpens effektrapport

2020

En resultatrapport i enlighet med
Giva Sverige's kvalitetskod

Vår vision

En förändrad värld där barns drömmar får liv. Med barns drömmar som drivkraft vill vi på Erikshjälpen vara med och förändra världen. Genom insatser för utbildning och fritid, hälsa samt trygghet och skydd ger vi barn och unga runt om i världen hjälp och möjlighet att våga drömma om framtiden. Vi vill att alla barn ska bli sedda och tagna på allvar.

Vår värdegrund vilar på tre ben

1. Eriks anda

Vi värnar om Erik Nilssons arv som formades av hans personliga engagemang och kristna tro. Trots svår sjukdom hade han blick och hjärta vända utåt, mot andras behov. Att verka i "Eriks anda" innebär för oss att vara empatiska och kreativa, med fokus på möjligheter. Precis som Erik är vi måna om en ansvarsfull förvaltning av givarnas gåvor och kundernas medel.

2. Kristen människosyn

Erikshjälpens värderingar utgår från en kristen människosyn, med särskild betoning på att:

- Alla människor är älskade av Gud och har samma värde.
- Alla människor har rätt till ett värdigt och utvecklande liv.
- Alla människor har ansvar för jorden, att bruka och inte missbruka den.

3. Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter definierar ytterligare de universella villkor som barn i vår värld har rätt att leva under och som Erikshjälpen vill verka för. Det gäller bland annat alla individers lika och unika värde, oavsett kön, ålder, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, livsåskådning och religion.

Vårt uppdrag

Erikshjälpen är en barnrättsorganisation. Utifrån barnkonventionen kämpar vi för att barn som lever i fattigdom och utsatthet ska få ett bättre liv, både nu och i framtiden. Utifrån en vision om **en förändrad värld där barns drömmar får liv** bedriver Erikshjälpen utvecklingsarbete tillsammans med partnerorganisationer i 16 länder, inklusive Sverige, där vi stödjer exempelvis barn i socialt utsatta situationer.

Genom insatser för utbildning, hälsa samt trygghet och skydd ger vi barn och unga runt om i världen möjligheter att våga drömma om framtiden. Vi vill att alla barn ska bli sedda och tagna på allvar och få vara med och förändra sin och andras värld. För att detta ska kunna ske måste barnen få bli delaktiga i utvecklingsinsatserna, vilket kräver en tilltro och positiv barnsyn som många gånger utmanar gällande normer och traditioner.

Vårt sammanhang

Erikshjälpen genomför sina insatser tillsammans med lokala partnerorganisationer. Det är i det lokala sammanhanget som man bäst vet hur situationen ser ut, vilka problem som finns och hur de långsiktigt kan lösas. Erikshjälpen fungerar som partner, rådgivare och finansär medan projektens praktiska genomförande vilar på den nationella lokala organisationen.

Genom att samarbeta med lokala organisationer stärks det civila samhället, vilket är av avgörande betydelse för utveckling och fattigdomsbekämpning. Att projekten implementeras av lokala organisationer är dessutom en förutsättning för att skapa hållbara lösningar och resultat. Målsättningen är att de lokala partnerorganisationerna ska växa sig starka och fortsätta vara en aktiv röst i det civila samhället, liksom att projekten ska ha långsiktig effekt, även efter att Erikshjälpens stöd till en insats har avslutats.

För att ytterligare förstärka det lokala perspektivet har Erikshjälpen fyra regionkontor; i Västafrika (Mali/Burkina Faso), Östafrika (Uganda/Kenya), Sydostasien (Kambodja) och Östeuropa (Rumänien). Här arbetar lokalt anställd personal med partnersamarbeten, uppföljning och utvärdering av projekten.

Samarbetet med andra organisationer bidrar till att utveckla Erikshjälpen och det arbete organisationen utför. Under 2019 har Erikshjälpen också samarbetat med de svenska organisationerna Childhood, Läkarmissionen, Individuell Människohjälp och Göteborgs Räddningsmission. När det gäller europeiska organisationer har Erikshjälpen pågående samarbete inom internationellt utvecklingsarbete med bland andra Strømmestiftelsen, Dorcas och Woorden Daad.

Erikshjälpen stödjer, genom stiftelsen **Human Bridge**, materialbistånd till länder i Afrika, Östeuropa och Mellanöstern. Sjukhus och organisationer får del av uttrangerad och rekonditionerad sjukvårdsutrustning och material från Sverige. Även kläder, skor och förnödenheter förmedlas till människor som lever i utsatta situationer. Under 2019 prioriterades hjälp till flyktingkrisens offer i Irak högt, liksom människor i det konflikt- och Eboladrabade Kongo. Detta bidrar till att överbelastade sjukhus och vårdenheter i katastrofområden kan ta emot material för att skapa bättre förutsättningar för en säkrare och tryggare vård. Utöver dessa mottagarländer levereras material till totalt 16 länder. Materialet går till allt från second handprojekt i Lettland till sjukhus i Etiopien. Materialet gör stor skillnad för både människa och miljö.

Skandinaviska Läkarbanken skickar ut ca 50 läkare per år till sjukhus och hälsoprojekt runt om i världen. Skandinaviska Läkarbanken är en fristående ideell organisation vars målsättning är att utifrån en kristen värdegrund arbeta för att människor i låginkomstländer ska ha tillgång till hälso- och sjukvård. Verksamheten finansieras av Erikshjälpen och den personella kompetensen inom Läkarbanken nyttjas inom ett flertal av Erikshjälpens utvecklingsinsatser.

Human Bridge och Skandinaviska Läkarbanken utgör viktiga komplement till Erikshjälpens egna resurser och insatser.

Nätverkande har med åren blivit allt viktigare och under år 2019 har Erikshjälpen varit aktiv medlem i flera sammanhang, däribland Svenska Missionsrådet (Ramorganisation till Sida) som samlar kyrkor och biståndsorganisationer med en kristen värdegrund. CONCORD Sverige, ett nätverk för civilsamhällesorganisationer med arbete inom global utveckling. Forum för idéburna organisationer med social inriktning, EU-CORD, ett europeiskt nätverk för utvecklings- och humanitära organisationer med kristen värdegrund.

Erikshjälpen har, sedan organisationen grundades, byggt på enskilda människors engagemang och givande. Så är fallet än idag. Månadsgivare, faddrar och andra givare bidrar tillsammans med tusentals volontärer i våra drygt 60 Second Hand-butiker till att ge Erikshjälpen en trygg ekonomisk grund. Under senare år har Erikshjälpen vuxit kraftigt och fått förutsättningar att utveckla sin verksamhet.

Andra viktiga finansiärer är Sida, via Svenska Missionsrådet och Forum Syd, Radiohjälpen genom kampanjen Världens Barn samt Musikhjälpen och Postkodlotteriet. En rad företag väljer också att stödja Erikshjälpens insatser för barn. Här kan bland andra Bixia, Länsförsäkringar, Café Bar, Lindströms Bil och Hestra Inredningar nämnas.

Strategier för att uppnå våra mål

Erikshjälpens övergripande strategi för målet att **minska fattigdom och förverkliga barns drömmar** är att arbeta för och genom det civila samhället.

Erikshjälpens strategi är att stärka det civila samhället i förverkligandet av barns rättigheter. Utifrån målgruppens egen problemanalys, bidrar Erikshjälpens partnerorganisationer till att flickor och pojkar, män och kvinnor kan få sina rättigheter tillgodosedda.

Lokala samarbetspartners har den stora fördelen att de kan sin kultur och kontext i de områden de verkar. De finns kvar på lång sikt och bygger lokal kompetens. Detta stärker trovärdigheten för och effekten av de insatser som utförs.

Med denna utgångspunkt har Erikshjälpen identifierat följande strategiska förhållningssätt (strategic approaches):

- att arbeta rättighetsbaserat
- att främja barns deltagande
- att arbeta för ökad resiliens och motståndskraft
- att arbeta för och med det lokala civilsamhället

Vi arbetar med följande tematiska områden:

1. Barns rätt till trygghet och skydd

”Alla barn har rätt till skydd mot fysiskt och psykiskt våld, övergrepp och skydd mot barnarbete.”

Barnkonventionen, ur artikel 19, 32, 34, 36

Solrosen ger stöd utanför murarna

Vad säger man till barnen när pappa hamnar i fängelse? Vad säger man till förskolepersonalen? Tvåbarnsmamman Anna blev inte erbjuden något stöd så hon sökte själv hjälp men möttes av okunskap och välvilliga nej – tills hon kom i kontakt med Solrosen.

160 000 barn om året i Sverige har en förälder som döms för brott. Anna och Jonas hade just fått sitt andra barn när Jonas greps för ett brott han begått några år tidigare. Jonas sattes i häkte och dömdes så småningom till fem års fängelse. Anna var kvar på utsidan med tusen frågor.

– Jag var själv med ett spädbarn och en knappt tvååring som sprang runt och letade efter sin pappa. Jonas var min bästa vän och han var inte död, men det kändes nästan så eftersom jag inte hade någon kontakt med honom. Vad säger man till barnen? Vad ska jag säga till exempel när barnen ska skolas in på förskolan? Kommer barnen bli bjudna på kalas? Eller kommer de bli dömda för något deras pappa har gjort?

Anna kände att hon behövde hjälp och när varken socialtjänst eller BVC erbjöd stöd kontaktade hon Solrosen, som drivs av Räddningsmissionen i samverkan med Erikshjälpen för att stötta barn och familjer med en frihetsberövad familjemedlem. Anna fick stöd och Solrosen besökte också Jonas i häktet.

– Det var en trygghet för mig att veta att Anna inte var helt ensam, säger Jonas. Anna valde att berätta om Jonas fängelsestraff för barnen och för en förskolepedagog.

– Tipsen som Solrosen gav mig har hjälpt mycket. Jag ville inte ljuga för mina barn och säga att deras pappa jobbar någon annanstans, för då hade de kunnat tro att deras pappa valt bort dem. Barnen och jag har bearbetat känslor tillsammans. Vi har gråtit, skrattat och längtat tillsammans, räknat dagar och år.

– Solrosen blev också en frihetszon. Där behövde barnen inte förklara sig, de kunde vara sig själva, säger Anna.

Barn till en förälder som frihetsberövats bär ofta på många olika och ibland motstridiga känslor kring det som hänt. Skam, skuld, längtan, ilska och sorg. Det är viktigt att barnen får konkret, åldersanpassad information och möjlighet att prata om sina känslor. Inom Solrosen finns bland annat samtalsgrupper för barn och tonåringar, enskilda samtal och uppsökande verksamhet på häkte och anstalt. Verksamhetens främsta syfte är att ge direkt stöd till barn, ungdomar och andra familjemedlemmar. Solrosen arbetar också med att öka kunskapen om det behov av stöd som den här gruppen unga har. I dag ser möjligheten att få stöd olika ut i olika delar av Sverige och ofta finns inte ett tillräckligt stöd. För Anna, Jonas och deras två barn har familjelivet stabiliserats. Det har gått några år sedan Jonas lämnade fängelset och kom hem men familjen har fortsatt kontakt med Solrosen. När barnen blir äldre kommer nya frågor och Anna och Jonas tycker att det är bra för dem att ha någon annan trygg vuxen att prata med.

– Det bästa med Solrosen är att vi inte blivit ”utskrivna” som man blir från allt annat. Solrosen finns där, säger Anna.

2. Barns rätt till utbildning och fritid

”Alla barn har rätt till utbildning och grundskolan ska vara gratis.”

Barnkonventionen, ur artikel 28

”Alla barn har rätt till lek, vila och fritid.”

Barnkonventionen, ur artikel 31

Här föds framtidens flickor

Tre landsgränser, en region. Där flickor anses mindre värda ju mer utbildning de har. Där var tredje flicka gifts bort innan hon fyllt 18 år. Och där risken att en flicka dör i barnsäng är större än chansen att hon går ut grundskolan. Där, i gränslandet mellan Uganda, Kenya och Sydsudan, arbetar Erikshjälpen för att stärka flickors rättigheter och bryta den mansdominerade kulturen.

17-åriga Christine Lokol har klätt upp sig. Hon bär den lånade skoluniformen med skinande stolthet. Christine är äldst i en syskonskara på fem och sedan pappan dog har hon fått ta ett stort ansvar för att hjälpa sin mamma. När torkan 2018 slog hårdare än någon gång förut fanns det inga pengar att betala skolavgifter och Christine, som gått i skolan sedan hon var åtta år, tvingades hoppa av.

– Jag kände bara fattigdom och hunger och hade inget hopp alls inför framtiden, säger Christine.

Christines mamma Teresa befarade det värsta: att hon skulle bli tvungen att gifta bort sin dotter. Någon annan utväg såg hon inte.

Det hade egentligen inte varit något konstigt. I Karamoja cluster, där Christines by ligger, gifts mer än 30 procent av flickorna bort innan de fyller 18 år. Bara sex procent av de vuxna kvinnorna kan läsa och skriva.

Karamoja cluster spänner över tre landsgränser; Uganda, Kenya och Sydsudan. Regionen är präglad av enorm fattigdom och av en livsstil som behåller fast vid traditionella seder och bruk.

En stor del av befolkningen är nomader som lever på boskapsskötsel och en flicka är traditionellt sett inte värd varken mer eller mindre än den mängd boskap hon kan ge vid ett bortgift. Eftersom flickor med utbildning ger ett lägre brudpris är incitamenten att skicka flickor till skolan mycket små.

– Statistiskt sett är det större sannolikhet att en flicka dör i samband med förlossning än att hon faktiskt går färdigt grundskolan, säger Sara Norlén, Erikshjälpens programkoordinator för Östafrika.

Det är mot den här kontexten som Erikshjälpen, bland annat med finansiering av Postkodlotteriet, startat projektet Flickor utan brudpris. Ett projekt som vill utmana den traditionella synen på flickor i området och skapa förutsättningar för jämställdhet.

Det första steget var att få tillbaka avhoppade flickor till skolan. I en första kartläggning lokaliserades flickor som nyligen lämnat skolan och erbjöds plats på ett 30-tal olika skolor. Nästan 1 000 flickor har under 2019 börjat skolan på nytt. Christine Lokol är en av dem.

– Det här har förändrat hela mitt liv. Jag ber till Gud att jag ska kunna gå gymnasiet också. Om jag en dag får döttrar hoppas jag att det ska vara självklart för dem att kunna få en utbildning och ett bra jobb, säger hon.

Christines mamma Teresa är också hon överväldigad över att dottern nu får fortsätta i skolan och inte behöver giftas bort.

– Mitt hopp står till att Christine ska bli något stort, det kommer vara hon som räddar familjen, säger Teresa, som förutom fördelarna med att hennes dotter får växa upp med förutsättningar jämlika mäns, ser att det inte bara är flickorna själva som gynnas av att bli stärkta – utan hela familjer och samhällen.

Christine får något drömande i blicken och spricker upp i ett stort leende när hon tänker på framtiden.

– Jag vill bli utbildningsminister i Uganda. Då ska jag arbeta för alla barns rätt att få gå i skolan.

3. Barns rätt till Hälsa

”Alla barn har rätt till trygghet, att vara så friska som möjligt och att leva och utvecklas.”

Barnkonventionen, ur artikel 6, 24, 26

Barnperspektiv ger säkrare vård

Den gröna draken Jeremiah hjälper numera till vid provtagningar och smärtsamma vård-situationer på barnavdelningen på Nkinga-sjukhuset i Tanzania. Där jobbar Skandinaviska Läkarbanken med Pediatric Nursing Course, PNC, en utbildning som handlar om barnperspektiv i vården.

Att jobba med lekfull avledning, där plyschdraken Jeremiah busar och frågar saker, är något ganska nytt på Nkingasjukhuset och något allt annat än självklart på många sjukhus i Östafrika. Barnpatienter tillfrågas ofta inte om huruvida de har ont. Sjuksköterskor är inte vana vid att informera barn om vilka undersökningar och behandlingar som ska göras och varför. Det leder till att barn har ont i onödan, är rädda och känner total förlust av kontroll över sin egen kropp. Vårdsituationen är frustrerande för alla inblandade, vilket kan leda till att barn inte får en säker vård – och i värsta fall att barn dör.

– Man har en helt annan syn på barn. Respekten för barnet finns inte där på samma sätt som i Sverige. Men om sjuksköterskorna som möter barnen får nya tankar om barns rättigheter och i hjärtat förstår att ett barn är lika mycket värt som till exempel deras sjukhusdirektör, då har vi kommit en bit på väg, säger den svenska barnsjuksköterskan Pernilla Ardeby som tidigare utvecklat och implementerat Pediatric Nursing Course på Tansens missionssjukhus i Nepal.

Med stöd av Skandinaviska Läkarbanken och Erikshjälpen har den nepalesiska utbildningen omarbetats av en grupp barnläkare och barnsjuksköterskor för att passa i den östafrikanska vården. 2018 genomfördes en pilotkurs i PNC på Nkingasjukhuset och 2019 hölls ytterligare en kurs, där en av pilotkursens deltagare var hjälplärare.

Pediatric Nursing Course tar upp vanliga östafrikanska barnsjukdomar och ämnen som omvårdnad av för tidigt födda, smärtlindring och hur man tidigt kan se att ett barns tillstånd är på väg att försämrats. Det som gör utbildningen unik är att den också har fokus på sådant som kan hjälpa till att skapa trygghet för barn på sjukhus. Kursen tar upp barns rättigheter och emotionella behov, hur man på ett bra sätt pratar med barn i olika åldrar och vikten av avledning och lek.

Uttrycket ”seeing the world through the eyes of the child” går som en röd tråd genom kursen. Sjuksköterskan behöver förstå vad barnet känner och tänker – och bemöta barnet utifrån det. Att till exempel få en väsende inhalationsapparat nertryckt över mun och näsa samtidigt som man blir fasthållen kan upplevas som ett övergrepp om ett barn inte förstår vad det är som händer.

40 av 1 000 levande födda barn i Tanzania dör innan de hunnit fylla ett år, vilket kan jämföras med 2,4 barn i Sverige. En målsättning med Pediatric Nursing Course är att fler barn ska få en kvalitativ vård och att inga barn ska dö av sjukdomar som går att förebygga eller bota.

Efter PNC-kursen 2019 tycker flera av sjuksköterskorna att de fått nya insikter, bland annat gällande avledning och smärtlindring, samt att även sjuksköterskor – inte bara läkare – aktivt kan analysera barnpatienternas mående och direkt vidta eller föreslå åtgärder vid tecken på försämring.

Humanitära insatser

Erikshjälpen arbetar också med **humanitära insatser**. Under 2019 genomfördes större insatser som respons på översvämningar i Mocambique, torka och svält i norra Kenya och översvämningar i Bangladesh. Den sistnämnda insatsen genomfördes med finansiering från SMR/Sida. På samma sätt som med de långsiktiga utvecklingsprojekten arbetar Erikshjälpen i de humanitära insatserna framförallt med lokala partnerorganisationer.

Givare kraftsamlade till Mocambique

En av södra halvklotets värsta väderrelaterade katastrofer någonsin. Så beskrev FN den cyklon som drabbade sydöstra Afrika i mars. Erikshjälpen gick in med humanitärt stöd i det drabbade området kring staden Beira i Mocambique.

Trebarnsmamman Rosa levde ett ganska bekymmersfritt liv när cyklonen Idai i mitten av mars slog till med full kraft. Hela byn ödelades och familjen förlorade i stort sett allt de ägde. Rosa hann få ut sina barn och en filt ur huset innan det kollapsade.

Cyklonen, som dessutom föregåtts av kraftiga regn och översvämningar, slog totalt ut kuststaden Beira, Mocambiques fjärde största stad, och områdena runt omkring. Hem och ägodelar slukades av vind- och vattenmassorna, matreserver och skördar spolades bort och lämnade människor helt barskrapade. Situationen förvärrades ytterligare av att vägar totalförstördes av översvämningarna eller blockerades av fallna trä, vilket gjorde att hjälpen till en början inte kunde nå fram till de värst drabbade områdena.

Men ju längre tiden gick och ju mer olika organisationer kunde mobilisera sig, desto mer utkristaliserades vad varje enskild organisation kunde bidra med.

Erikshjälpen, som fram till 2016 hade pågående projekt i Mocambique, valde tidigt att gå in med humanitärt stöd till de drabbade. Insatsen kanaliserades genom den tidigare partnern Tearfund.

Genom akuta insamlingar bland privatpersoner samt bland flera av Erikshjälpen Second Hands partnerbutiker samlades över 400 000 kronor till ändamålet in.

Med hjälp av stödet från Erikshjälpen kunde över 6 000 människor få hjälp.

– Inledningsvis handlade det om att ge skydd till människor som hade förlorat precis allt. Mat, tak över huvudet, filter att värma sig med, mattor att sova på, tvål att tvätta sig med, tabletter att rena vattnet med och hygienkit till kvinnor och unga flickor. För att minska risken för sjukdomsspridning och fler dödsfall gjordes också insatser för att informera om vikten av hygien och vår partner bistod också med psykosocialt stöd till de drabbade, säger Sofie Björkman, Erikshjälpens humanitära koordinator.

Bara några veckor efter Idais framfart drog ännu en cyklon in över landet och förvärrade läget ytterligare.

Mocambique är ett av världens fattigaste länder och det är också ett ungt land – 45 procent av landets nästan 30 miljoner invånare är under 15 år. Drygt 1,8 miljoner människor drabbades av cyklonen, 603 personer omkom, över 1 600 skadades och över 220 000 fick sina hem förstörda.

– Vår partner kommer att finnas på plats i två till tre år framöver. På lång sikt ligger fokus på att hjälpa människor att bygga upp sina liv igen, få igång tidigare jordbruk eller hitta andra möjligheter till inkomst. Familjer som hittills fått stöd i detta vittnar om hur mycket det betyder i deras egen läkningsprocess att själva få vara en aktiv del i att bygga upp sitt liv igen, snarare än att bara sitta passivt och ta emot hjälp, säger Sofie Björkman.

Rosas familj är en av de familjer som tack vare stödet från Erikshjälpen har fått hjälp att bygga upp livet på nytt. Familjen har också fått kunskap för att kunna vara bättre rustade för framtida naturkatastrofer.

Upplysning och påverkan

Erikshjälpen är även med och sprider kunskap om barns rättigheter. Vi vill att barn själva ska bli bärare och ambassadörer av sina rättigheter. Därför måste barn få kännedom om vilka rättigheter de har. I Sverige arbetar Erikshjälpen med "Verktyg för barns rättigheter" som består av tre program som specifikt handlar om kunskapsspridning om barnkonventionen bland såväl barn som vuxna.

Inom samtliga områden arbetar Erikshjälpen både med praktiska insatser och påverkansarbete riktat till myndigheter och beslutsfattare.

Erikshjälpen arbetar långsiktigt med fleråriga projekt och landstrategier för prioriterade programländer. Vilka partnerorganisationer och projekt som Erikshjälpen väljer att arbeta med är beroende av vilka förändringsmål organisationen vill bidra till i ett visst land eller ett visst område. Vissa insatser är begränsade till specifika lokala förändringsmål medan andra insatser handlar om att åstadkomma förändringar på nationell nivå. Det senare kräver samverkan och nätverksarbete med bred uppslutning.

Kapacitet och kunnande för att uppnå våra mål

Som nämnts ovan samarbetar Erikshjälpen med lokala partnerorganisationer. Dessa väljs ut baserat på deras kapacitet att genomföra relevanta projekt.

På Erikshjälpens kontor i Sverige och på organisationens fyra regionkontor finns personal som arbetar med att planera och följa upp projekten både i Sverige och internationellt. Erikshjälpen och organisationens medarbetare har god kännedom och egen erfarenhet av det civila samhällets funktion. Medarbetarna inom Erikshjälpens programavdelning representerar en bredd av kompetenser med yrkesbakgrund inom t.ex. pedagogik, sociologi, statsvetenskap och utvecklingsstudier m m.

Utöver programavdelningen är kommunikation- och insamlingsavdelningen och den administrativa avdelningen viktiga resurser för att kvalitetssäkra och utveckla Erikshjälpens verksamhet.

Våra framsteg

Erikshjälpen arbetar med målstyrning på flera olika nivåer. Styrelsen fastställer en övergripande "målbild" som beskriver hur organisationen och verksamheten ska utvecklas under de kommande åren. Med utgångspunkt i denna målskrivning formuleras sedan måldokument för varje verksamhetsår, som innehåller mätbara mål för organisationens övergripande utveckling, men också konkreta mål för varje avdelning: program, kommunikation, insamling och administration. Dessa mål bryts sedan ner till aktivitetsmål där varje avdelning klargör hur de ska arbeta för att nå sina mål. En rapport om resultaten jämfört med måldokumentet lämnas regelbundet till styrelsen i samband med dess sammanträden.

Erikshjälpen arbetar med målstyrning på flera olika nivåer. Styrelsen fastställer en övergripande "målbild" som beskriver hur organisationen och verksamheten ska utvecklas under de kommande åren. Med utgångspunkt i denna målskrivning formuleras sedan måldokument för varje verksamhetsår, som innehåller mätbara mål för organisationens övergripande utveckling, men också konkreta mål för varje avdelning: program, kommunikation, insamling och administration. Dessa mål bryts sedan ner till aktivitetsmål där varje avdelning klargör hur de ska arbeta för att nå sina mål. En rapport om resultaten jämfört med måldokumentet lämnas regelbundet till styrelsen i samband med dess sammanträden.

Programmålen för Erikshjälpens utvecklings- och humanitära projekt beskrivs i organisationens utvecklingspolicy, förändringsteori och målramverk. För varje programland tas fleråriga landstrategier med kontextanpassade resultatramverk fram, vilka fastställs av Erikshjälpens styrelse.

Erikshjälpens förändringsteori bygger på ett rättighetsperspektiv. Organisationens uppdrag är att bidra till att alla barn får alla sina rättigheter tillgodosedda enligt FN:s konvention om barns rättigheter. Om barnet har rättigheter så förutsätter det att andra har skyldigheter gentemot barnen. Det handlar i första hand om stater, myndigheter och offentliga institutioner. Men även föräldrar, lokalsamhällen, föreningar, kyrkor med flera har moraliska skyldigheter att se till barnets bästa. Den mest hållbara strategin blir därför att verka för att dessa olika skyldighetsbärare lever upp till sina åtaganden gentemot barnet. Det handlar både om att ge kunskap om barns rättigheter, stärka system och skyddsnet runt barnen och att utmana skyldighetsbärare som inte uppfyller sina skyldigheter.

Erikshjälpens mål- och resultatramverk bygger på förändringsteorin som beskrivits ovan. För varje temaområde har

Erikshjälpen definierat önskvärda resultat utifrån olika aktörers roll i arbetet för barns rättigheter:

- Barnen själva och deras egna möjligheter att ha inflytande över sina rättigheter.
- Vidare följer Erikshjälpen upp hur väl legala skyldighetsbärare lever upp till sitt ansvar att tillgodose barnets rättigheter.
- Den tredje gruppen aktörer är familjer, civilsamhällesorganisationer och andra moraliska skyldighetsbärare. Sammantaget vill Erikshjälpen på detta sätt kunna mäta den faktiska förändringen som förväntas ha skett för barnen.

Inför starten av ett projekt görs normalt en förstudie, en s.k. "base line study" som beskriver hur situationen och behoven ser ut innan insatsen implementeras. Under projektens gång och efter avslut följs resultaten upp jämförts med förstudien. Denna utvärdering genomförs dels av Erikshjälpens egen personal och dels av oberoende konsulter och revisorer.

Vad vi åstadkommit så här långt

Erikshjälpen bedriver utvecklingsarbete tillsammans med partnerorganisationer i 16 länder, inklusive Sverige. För att ta del av vad vi åstadkommit inom vårt internationella arbete se urklipp från Erikshjälpens årsredovisning 2019 nedan.

För mer omfattande information se **ERIKS - Global Programme Report 2019** på Erikshjälpens engelskspråkiga hemsida <http://eriksdevelopment.org/how/publications/>

För arbetet i Sverige se **Årsrapport 2019 – Erikshjälpens Programverksamhet i Sverige**.

NÅGRA ORD OM

Målsättning och resultat

Erikshjälpen arbetar i fem regioner, samt i Sverige, för att barns rätt till utbildning och fritid, hälsa samt trygghet och skydd ska bli tillgodosedda. Här är några exempel på resultat som nåtts under 2019.

BARNES RÄTT TILL UTBILDNING - RUMÄNIEN

SITUATION I LANDET	ERIKSHJÄLPENS MÅL	VÅRA RESULTAT 2019
Skolgång för barn från den romska minoriteten är en stor utmaning i Rumänien. Endast 38 procent går i förskola. 22 procent av barnen deltar inte i den obligatoriska skolan. På landsbygden är situationen än mer alarmerande, där många romska barn inte fullföljer grundskolan.	Romska barn i västra Rumänien deltar i utbildning på olika nivåer i det ordinarie skolsystemet.	<ul style="list-style-type: none">• Inom ramen för Erikshjälpens samarbete görs insatser för att förbereda barn från romska familjer för den ordinarie skolan. Genom läxhjälp, språkutveckling och socialt stöd förbättras barnens möjligheter att klara kunskapskraven i skolan. Cirka 100 barn har getts möjligheter att gå i förskola och 350 barn har genom sociala insatser och läxhjälpstöd fått hjälp i grundskolan. 125 barn har avslutat klass 8 och förbereder sig för yrkesutbildning eller studier på gymnasienivå.
Barn från den romska minoriteten utsätts många gånger för diskriminerande behandling i skolan och möter negativa attityder både från lärare och skolkamrater. Även om det inte är officiellt tillåtet går 26 procent av de romska barnen i segregerade klasser.	Lokala myndigheter samt skolledning och personal säkerställer att barn från romska familjer inkluderas i undervisningen på olika nivåer.	<ul style="list-style-type: none">• Genom läxhjälpgrupper och sociala insatser på fem platser har Erikshjälpens samarbetsorganisationer byggt relationer till ett tiotal skolor där barnen går och följt deras framsteg. Det finns goda tecken på att de romska barnen inkluderas på ett mer aktivt sätt och att lärarna också visar en mer förstående attityd och ger frivilligt extra tid för att stödja barnen. De lokala myndigheterna har också noterat insatserna och visar en vilja att medverka till en förbättrad situation för de romska barnen.
Familjerna i de romska bosättningarna lever i en hög grad av utsatthet präglad av arbetslöshet och utanförskap. Utbildningsnivån är generellt låg bland de vuxna – många är inte läs- och skrivkunniga. Därmed ser man inte heller det betydelsefulla i att barnen fullföljer sin skolgång och på grund av uteblivet stöd hemifrån avbryter många barn sin skolgång.	Familjer och befolkning i de romska bosättningarna stödjer barnen i deras skolgång.	<ul style="list-style-type: none">• I Erikshjälpens insatser finns ett starkt fokus på att förbättra familjernas försörjning och utveckla förutsättningar till permanent arbete. De sociala företag som byggts upp inom ramen för Erikshjälpens projekt har under 2019 haft 30 romer anställda. Därutöver har ett tiotal deltagit i individuella försörjningsaktiviteter, till exempel odling av grönsaker i växthus. Detta ger i sin tur en plattform att påverka familjerna i att stödja och prioritera barnens skolgång. Det finns tydliga tecken på att föräldrar har börjat se vikten av barns utbildning, samtidigt som också barnen har blivit mer motiverade.

BARN RÄTT TILL MENINGSFULL FRITID - SVERIGE

SITUATION I LANDET

Det finns olika typer av hinder som gör att alla barn inte får rätten till meningsfull fritid tillgodosedd. Ett vanligt förekommande hinder är ekonomiska begränsningar, ett annat handlar om ett begränsat utbud av fritidsaktiviteter. I socioekonomiskt utsatta bostadsområden är utbudet av fritidsaktiviteter ofta mer begränsat än i andra bostadsområden. Forskning pekar på att en meningsfull fritid har en positiv påverkan på hur barn lyckas nå målen i skolan. Att lyckas i skolan är en grundförutsättning för att få en bra framtid. Satsningar på skolan i socialt utsatta områden, genom olika modeller av samverkan mellan offentliga, privata och idéburna organisationer, har anförts som en nyckelfaktor för att fler barn ska lyckas i skolan. Samtidigt pekar forskning på hur barn som är delaktiga inom olika organisationer eller fritidsverksamheter känner en större tillit till samhället och en ökad känsla av att kunna påverka sin situation.

ERIKSHJÄLPENS MÅL

Beslutsfattare lyssnar in, inkluderar och tar barn på allvar i beslutsprocesser som rör barn.

Myndigheter och civilsamhällsorganisationer samverkar för varje barns rätt till fritid, liv och utveckling.

Varje barn får rätten att inkluderas i ett fritids- och föreningsliv, som är meningsfullt och icke-diskriminerande, tillgodosedd.

VÅRA RESULTAT 2019

• Projektet Lövgärdets Lärlabb har genomfört intervjuer med barn, föräldrar och skolpersonal, där utmaningar och bakomliggande behov som tillit och trygghet i närsamhället, föreningsdelaktighet samt möjligheter för elever att utöva demokratiska rättigheter, identifierades. Det fanns en enighet bland barn, medarbetare och föräldrar att arbetsro och arbetsmiljö skulle prioriteras. Förslag till lösningar att testa togs fram i samverkan. Barnen såg ett behov av utökat studiestöd. I dag finns "Studiestunden", vilket förlänger skoldagen frivilligt genom att lärarstudenter gör sin verksamhetsförlagda utbildning samtidigt som elever får studiestöd. Elever och skolpersonal uppger att trivseln ökat.

• Lyftet är ett nätverk som vuxit fram inom projektet Lövgärdets Lärlabb, där ett trettiotal aktörer bestående av boende, näringsliv, offentlig sektor samt civilsamhälle samverkar. Genom att varva öppna nätverksträffar med mer strukturerade styrgruppsmöten skapas hållbara strategier och förankring. Tillsammans arbetar man för ett tryggt närområde med en gemensam intentionsförklaring. Flera mötesplatser och föreningar har vävts samman i en mobilisering för Lövgärdet som förväntas ge positiv social förändring.

• Lövgärdets Lärlabb har bidragit till att skolan öppnats för kvällsaktiviteter som scouting och basket, vilket har bidragit till att delaktigheten i föreningslivet ökat bland barnen.

BARNS RÄTT TILL HÄLSA - BENIN

SITUATION I LANDET

Att barn får relevant information och möjlighet att vara delaktiga i beslut i frågor som rör dem är inte prioriterat i Benin. Många barn vet inte att de har rätt att bestämma över sin egen kropp och föräldrar hindrar ofta sina barn från att delta i frågor som påverkar barns hälsa. Kunskapsnivån kring sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter är låg bland ungdomar och detta resulterar i ett högt antal tonårsgraviteter – och som en konsekvens höga nivåer av skolavhopp bland tonårstjejer. Hög förekomst av drogmisbruk bland unga i Benin, samt en låg medvetenhet om drogers negativa påverkan på hälsan, resulterar vidare i att ungdomars liv utsätts för stora risker.

Att förbättra tillgången till rent vatten är en nationell prioritet i Benin där 20 procent av hushållen bor på minst 30 minuters avstånd till rent vatten. Den begränsade tillgången till rent vatten och sanitära faciliteter har en negativ påverkan på barns hälsa.

Många föräldrar har begränsad kunskap och resurser för att själva förbättra sina barns hälsa. Sex är ett tabubelagt ämne och föräldrar saknar verktyg för att prata med barnen om sexuell och reproduktiv hälsa.

ERIKSHJÄLPENS MÅL

Barn har möjlighet att påverka sin tillgång till hälsoinformation, god hälsovård och goda hälsoförhållanden.

Ansvariga myndigheter tillgodoser barns behov av hälsoinformation, hälsovård och goda hälsoförhållanden.

Vårdnadshavare, grupper och organisationer har förmåga att försvara och stärka barns rätt till bästa möjliga hälsa.

VÅRA RESULTAT 2019

- Barn i 145 barnklubbar i norra Benin har nått över 1200 ungdomar med information om deras rätt till sexuell och reproduktiv hälsa.
- 34 informationskampanjer om drogers negativa påverkan har genomförts för och av högstadiungdomar på 17 skolor.

- Erikskjälpen har tillsammans med andra aktörer i samhället jobbat för att påverka lokala myndigheter att förbättra hälsoförhållandena för barn. Detta har resulterat i viktiga förbättringar för barns hälsa i lokalsamhällen. Två kommuner där Erikskjälpen arbetar har avsatt 14,7 procent respektive 5,5 procent av sina budgetar till att bygga upp sin infrastruktur för sanitet och hälsovård.

- Karimama kommun har tillsatt en avdelning för vatten, hygien och sanitet vars uppgift blir att förbättra tillgången till rent vatten och toaletter för såväl vuxna som barn i området.

- Barn i Kandi och Gogounou har fått tillgång till rent vatten genom att kommunen låtit borra åtta brunnar.

- 36 sanitets- och nutritionsföreningar i olika byar i Karimama har fått stöd för att stärka barns rätt till hälsa. 39 byar i Gogounou har fått stöd för att förbättra sin sanitära situation. Där praktiserar inte längre "open defecation" (tarmtömning ute i det fria då toaletter saknas) – vilket är en viktig förbättring för barns hälsa och sanitära situation.

- Bammorskor har genomfört 60 dialogmöten mellan föräldrar och barn där information och frågor kring ungdomars sexuella och reproduktiva hälsa diskuterats.

- I norra Benin stöttar Erikskjälpen lokala samhällen i kampen mot barns undernäring. 39 stödgrupper för gravida kvinnor och småbarnsmödrar har spridit information om vikten av amning och näringsrik mat till små barn. 1081 barn har blivit undersökta för undernäring och fått tillgång till näringsrik mat genom lokala hälsovårdsföreningar i Atacora.

BARNS RÄTT TILL TRYGGHET OCH SKYDD – KAMBODJA

SITUATION I LANDET

Regeringen har begränsad förmåga och resurser att implementera det som står i barnkonventionen gällande barn som blivit sexuellt utsatta, indragna i människohandel eller våldsbrott. 50 procent av barnen utsätts för kroppsbestraffning av föräldrar eller andra vuxna. De flesta som immigrerar för arbete lämnar sina barn kvar i byn. Därmed blir riskerna stora för dessa barn att bli utnyttjade eller skickade till barnhem. Det medför hög risk för olika former av våld och utnyttjande.

Flickor och pojkar känner sig trygga i samhället och familjen. De upplever att de är skyddade och vågar göra sin röst hörd i alla sammanhang som de önskar.

VÅRA RESULTAT 2019

- 85 barn från 13 barnhem i provinsen Battambang har återintegrerats till sina biologiska familjer och känner sig trygga i sina familjer. 99 barn som lämnat ett barnhem har bildat grupper och nätverk där de stöttar varandra. De bidrar även till att medvetandegöra samhället och andra barn om problematiken kring barnhem.
- 52 organisationer har fått stöd och kunskap för att kunna följa de riktlinjer som gäller för barnhem. De har också fått stärkt förmåga att kunna hantera barn som blivit utsatta för sexuellt utnyttjande och människohandel.
- Myndigheter har förbättrat sitt samarbete med organisationer och ökat sin kunskap. De har övervakat så att barnhem följt minimistandard för sådan verksamhet.
- Genom Erikshjälpens lokala partner har myndighetsanställda fått information och ny statistik om barn i riskzonen, barn som blivit utsatta eller lämnats till barnhem. Efter Erikshjälpens påverkansarbete har distriktsmyndigheterna gett föräldraträning till 17 400 föräldrar och stöttat dem att praktisera sina kunskaper.

Över 260 000 barn och vuxna utnyttjats i människohandel, sexuell exploatering, tvångsgifte eller tvångsarbete i Thailand, Malaysia, Kina och de arabiska länderna (Global Slavery Index 2018). De är fångade i modernt slaveri.

Minskning av flickor och pojkar som utsätts för dessa övergrepp. Att de som utsätts får insatser så att de kan återintegreras och kan leva tryggt i Kambodja.

- Genom gott samarbete med Kambodjanska ambassader i Kina och Malaysia har 12 barn blivit räddade från Kina och Malaysia och återintegrerade i Kambodja.
- Genom påverkansarbete som vi bidragit till har myndigheter i Kambodja och Vietnam tecknat bilateralt samarbetsavtal för att förebygga och hindra människohandel och att bistå offren för människohandel.

Kambodjanska staten har genom stöd från civilsamhället kunnat utarbeta olika riktlinjer, lagförslag, ramverk och system för att adressera barnrättsfrågor. Brister på resurser och kapacitet att implementera dessa ramverk och system av relevanta skyldighetsbärare för att skydda barn har inneburit att barnen och deras familjers motivation att kämpa för rättvisa uteblir.

Flickor och pojkar som blivit exploaterade inom människohandel och sexuellt utnyttjade ska få tillgång till legalt och juridiskt stöd i rättsprocessen.

- 16 sexuellt exploaterade barn och 15 barn som utsätts för människohandel har fått stöd i förundersökning i rättsprocessen, processen är fortfarande pågående. 27 barn som blivit sexuellt utnyttjade och elva barn som hamnat i människohandel har fått stöd till en avslutad rättsprocess. Två har fått kompensation av gärningsmännen, medan 36 gärningsmän skickades till fängelse.
- 20 poliser har nu gott samarbete med domsväsendet vilket gör processen med klagomålsförfarande och domstolsförfaranden smidigare. Föräldrar har stöttat sina barn och behandlat dem väl under rättsprocessen.

Barn som blivit utsatta för övergrepp och exploatering får inte tillgång till allmän samhällsservice som hälsovård, psykosocialt stöd och annat socialt stöd. Den samhällsservice de ändå får har brister både vad gäller kapacitet och resurser, framför allt på landsbygden.

Flickor och pojkar som blivit utsatta inom människohandel och sexuell exploatering ska få adekvat service för att återhämta sig från sitt trauma och återintegreras i familjen och samhället och bli motståndskraftiga.

- 12 barn som varit utsatta för människohandel i Kina och Malaysia har fått adekvat service för att återhämta sig från sitt trauma och framgångsrikt blivit återintegrerade i sitt samhälle.

